

Kohtuasi C-901/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

10. detsember 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Baden-Württembergi liidumaa kõrgeim halduskohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse esitamise kuupäev:

29. november 2019

Kaebajad ja apellatsioonkaebuse esitajad:

CF

DN

Vastustaja ja vastustaja apellatsioonimenetluses:

Saksamaa Liitvabariik

VERWALTUNGSGERICHTSHOF

BADEN-WÜRTTEMBERG

K o h t u m ä ä r u s

Halduskohtuasjades

CF

– kaebaja –
– apellatsioonkaebuse esitaja –

[...]

versus

Saksamaa Liitvabariik,
keda esindab sise-, ehitus- ja rahvastikuminister (Bundesminister des Innern, für

Bau und Heimat),
keda omakorda esindab Saksamaa Föderaalne Rände- ja Pagulasamet (Bundesamt
für Migration und Flüchtlinge),
[...]

– vastustaja –
– vastustaja apellatsioonimenetluses –

mis puudutab täiendava kaitse andmist ja liikmesriigi väljasaatmiskeelu
tuvastamist

[...]

ja

DN

– kaebaja –
– apellatsioonkaebuse esitaja –

[...] [lk 2]

versus

Saksamaa Liitvabariik,
keda esindab sise-, ehitus- ja rahvastikuminister (Bundesminister des Innern, für
Bau und Heimat),
keda omakorda esindab Saksamaa Föderaalne Rände- ja Pagulasamet (Bundesamt
für Migration und Flüchtlinge),
[...]

– vastustaja –
– vastustaja apellatsioonimenetluses –

[...]

mis puudutab täiendava kaitse andmist ja liikmesriigi väljasaatmiskeelu
tuvastamist

tegi Verwaltungsgerichtshof Baden-Württembergi (Baden-Württembergi liidumaa
kõrgeim halduskohus, Saksamaa) 11. kolleegium [...]

29. novembril 2019

järgmise kohtumääruse:

Menetlused peatatakse.

Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punktiga c ja artikli 2 punktiga f on vastuolus tõlgendada ja kohaldada riigisisest õigusnormi nii, et suur ja individuaalne oht tsiviilisiku elule või isikupuutumatusel juhuliku vägivalda tõttu rahvusvahelise või riigisisese relvastatud kokkupõrke puhul (mis tähendab seda, et ainuüksi viibimise tõttu asjaomasel piirkonnas seisab tsiviilisik sellise ohuga realselt silmitsi) võib sellistel juhtudel, mil isik ei ole eriliselt puudutatud konkreetselt talle omaste asjaolude tõttu, esineda vaid siis, kui tuvastatud on teatud minimaalne arv tsiviilisikutest kannatanuid (hukunud ja vigastatud)?
2. Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt: Kas sellise ohu tekkimise võimaluse hindamisel tuleb ulatuslikult arvesse võtta konkreetse juhtumi kõiki asjaolusid? Kui ei, siis millised muud liidu õigusest tulenevad nõuded kehtivad kõnealusel hindamisel? [lk 3]

Põhjendused

I.

1. Eelotsusetaotlus on esitatud kahes menetluses, milles kaebajad esitavad jätkuvalt täiendava kaitse saamise nõude. Asi puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT 2011, L 337, lk 9) (edaspidi „direktiiv 2011/95/EL“), artikli 15 punkti c koosmõjus artikli 2 punktiga f, võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artiklit 4 ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artiklit 3.
2. Käesolevas asjas kohaldatavad riigisisised õigusnormid on sätestatud varjupaigaseaduse (Asylgesetz, edaspidi „AsylG“) 2. septembri 2008. aasta redaktsioonis (*BGBI. I*, lk 1798), mida on viimati muudetud 15. augusti 2019. aasta seaduse (*BGBI. I*, lk 1307) artikliga 45. AsylG § 4 lõige 1 ja lõige 3 („Täiendav kaitse“), millega on üle võetud direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punkt f ja artikkel 15, sätestavad:
 - (1) Välismaalane vastab täiendava kaitse saamise kriteeriumidele juhul, kui on ilmnunud mõjuv põhjus arvata, et asjaomast isikut ähvardaks tema päritoluriiki tagasipöördumise korral reaalne oht kannatada suurt kahju. Suur kahju seisneb järgmises:
 1. surmanuhtlus või hukkamine,

2. piinamine või ebainimlik või väarikust alandav kohtlemine või karistamine või
 3. suur ja individuaalne oht tsiviilisiku elule või isikupuutumatusesele juhusliku vägivalda tõttu rahvusvahelise või riigisisese relvastatud kokkupõrke puhul.
- (2) [...]
- (3) §-d 3c–3e on kohaldatavad analoogia alusel. Tagakiusamine, kaitse tagakiusamise eest ja põhjendatud tagakiusamishirm on asendatud suure kahjuga, kaitsega suure kahju eest või suure kahju kannatamise reaalse ohuga; pagulasseisund on asendatud täiendava kaitse seisundiga. [lk 4]
- 3 AsylG § 3e („Riigisisene kaitse“), millega on üle võetud direktiivi 2011/95/EL artikkel 8, sätestab:
- (1) Välismaalasele ei anta pagulasseisundit, kui
 1. tal mõnes päritoluriigi osas puudub põhjendatud tagakiusamishirm või on talle on kättesaadav kaitse tagakiusamise eest vastavalt §-le 3d ja
 2. ta võib riigi sellesse osasse turvaliselt ja seaduslikult reisida ning tal lubatakse sinna jääda ja on mõistlik eeldada, et ta sinna elama asub.
 - (2) Hinnates küsimust, kas mõni päritoluriigi osa vastab lõikes 1 nimetatud tingimustele, tuleb taotluse kohta otsuse tegemisel arvesse võtta üldist olukorda riigi selles osas ja taotleja isiklikku olukorda vastavalt direktiivi 2011/95/EL artiklile 4. Selleks tuleb asjakohastest allikatest, nagu ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametilt saada täpset ja ajakohast teavet.

II.

- 4 Kaebajad on Afganistani kodanikud, kes on pärit Nangarhari provintsist. Nad esitasid Saksamaa Liitvabariigis varjupaigataotlused, mille jättis Saksamaa Föderaalne Rände- ja Pagulasamet (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) rahuldamata. Verwaltungsgericht Karlsruhe'le (Karlsruhe halduskohus) ja Verwaltungsgericht Freiburg'ile (Freiburgi halduskohus) esitatud kaebused jäeti samuti rahuldamata. Eelotsusetaotluse esitanud kohus andis kaebajate apellatsioonkaebustele osaliselt menetlusloa. Apellatsioonikohtus taotlevad kaebajad täiendava kaitse seisundit vastavalt AsylG §-le 4. Teise võimalusena esitavad nad lisaks nõude tuvastada väljasaatmiskeelu olemasolu, mis tehakse riigisisese õiguse alusel ja järgneb hierarhiliselt rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastavuse kontrollile [...] [apellatsioonimenetluse lubatavus]

III.

5. Menetlused peatatakse ja ELTL artikli 267 alusel esitatakse Euroopa Kohtule [lk 5] eelotsusetaotlus. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub täiendavalt selgitada liidu õiguse nõudeid, mis peavad olema täidetud, et tsiviilisikutele saaks olukorras, kus neile võib relvastatud kokkupõrkest tulenevalt osaks saada juhuslik vägivald, anda täiendava kaitse seisundit. Ei ole selge, kuidas tõlgendada direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkti c koosmõjus artikli 2 punktiga f, kahtlused puudutavad nõudeid, mis peavad olema täidetud, et esineks suur ja individuaalne oht viidatud sätete tähenduses. Euroopa Kohus ei selles küsimuses veel seisukohta võtnud (1). Teiste kohtute senine praktika on lahknev. Ühelt poolt võetakse hindamisel ulatuslikult aluseks konkreetse juhtumi asjaolud, teiselt poolt lähtutakse otseselt tsiviilisikutest kannatanute arvust (2). Euroopa Kohtu vastused on otsuse tegemiseks vajalikud. Nendest sõltub kaebuste rahuldamine. Kui suur ja individuaalne oht peaks sõltuma eelkõige tsiviilisikutest kannatanute arvust, tuleks kaebuste põhinõuded, mis puudutavad täiendavat kaitset, rahuldamata jätta. Kui hinnata ulatuslikult ka teisi ohu aluseks olevaid asjaolusid, siis tuleb aga teha järeldus, et Nangarhari provintsis on vägivalda tase praegu sedavõrd kõrge, et kaebajad, kes ei saa kasutada riigisisest kaitset, on suures ohus juba ainuüksi riigi territooriumil viibimise tõttu (3).
- 1.
6. Euroopa Kohtule esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse kriteeriume, mille põhjal tuleb hinnata, kas tegemist on suure ja individuaalse ohuga direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkti c tähenduses koosmõjus artikli 2 punktiga f. Euroopa Kohtu senise praktika põhjal ei saa nendele küsimustele vastata üheti mõistetavalt. Euroopa Kohus on küll juba sedastanud, et juhul kui isik ei ole eriliselt puudutatud konkreetselt talle omaste asjaolude tõttu, saab suurt ja individuaalset ohtu juhusliku vägivalda tõttu rahvusvahelise või riigisisese relvastatud kokkupõrke puhul direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkti c tähenduses erandkorras eeldada siis, kui neid kokkupõrkeid iseloomustava juhusliku vägivalda tase on nii kõrge, et on põhjendatud alus arvata, et tsiviilisik seisaks asjaomasesse riiki või asjaomasesse piirkonda tagasipöördumisel pelgalt territooriumil viibimise tõttu silmitsi reaalse, tõsise ja individuaalse ohuga (Euroopa Kohtu 17. veebruari 2009. aasta otsus Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94). Euroopa Kohus ei ole siiski selgitanud, milliste kriteeriumide põhjal tuleb otsustada, kas selline oht on olemas. Asjaolude tuvastamine ja hindamine [lk 6] on liikmesriikide kohtute ülesanne. Liidu õigusega tuleb aga kindlaks määrata sisustatava ja hinnatava koosseisutunnuse tähtsus kriteeriumide tasandil. Sama kehtib faktiliste asjaolude nõutava tuvastamise intensiivsuse ja ulatuse suhtes (põhiõiguste harta artikli 4 kohta vt Euroopa Kohtu 15. oktoobri 2019. aasta otsus Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, punkt 50 ja sellele järgnevad punktid, eelkõige punkt 55, ning punkt 58 ja sellele järgnevad punktid, eelkõige punktid 61 ja 63).
7. Millistel asjaoludel satub tsiviilisik, keda relvastatud kokkupõrge eriliselt ei ohusta, üksnes tulenevalt oma viibimisest konfliktipiirkonnas silmitsi suure ja individuaalse kahju kannatamise reaalse ohuga, seda direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punktist c koosmõjus artikli 2 punktiga f üheti mõistetavalt ei nähtu.

Ühelt poolt toetab Euroopa Kohtu praktika kohaselt nõutav vägivalla tase seda, et kannatanute arv pidi juba varasemal ajal olema märkimisväärselt suur; see on kooskõlas sellise olukorra liigitamisega „erandlikuks olukorraks“ või „erandlikkuseks“ (vt Euroopa Kohtu 17. veebruari 2009. aasta otsus Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punkt 37 jj). Teiselt poolt toetavad sätte sõnastus ja eesmärk järeldust, et kannatanute arvu ei saa pidada ammendavaks teguriks, vaid seda tuleb olukorra ulatuslikul hindamisel teiste tegurite kõrval kumulatiivselt arvesse võtta. Varasemal ajal kannatada saanud isikute arv ei ole juba mõistest tulenevalt vajalikuks ohu eelduseks, vaid see on kõigest üks asjaomase olukorra tuvastamise alustest. Peale selle õonestatakse täiendava kaitse ennetavat olemust, kui esmalt tuleks ära oodata tõsise kahju tegelik saabumine, enne kui saaks anda kaitset teistele tsiviilisikutele, eelkõige sellistele, kellel oli enda kahju võimalik ära hoida vaid põgenemise ja piirkonnast lahkumise teel. See räägib vastupidi just selle kasuks, et relvastatud kokkupõrke erakorralist ohtu tsiviilelanikele tuleb ulatuslikult hinnata kõikide asjakohaste kriteeriumide alusel.

8. Sellega seoses tuleb arvesse võtta ka süstemaatilisi aspekte. Direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkti c tuleb liidu õigusnormina tõlgendada autonoomselt. Sellegipoolest uurib Euroopa Kohus, kas tõlgendus, mille ta annab sellele sättele, on kooskõlas EIÕK artikliga 3 ning selle kohta tehtud Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga (Euroopa Kohtu 17. veebruari 2009. aasta otsus Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punktid 28 ja 44, ja seal viidatud Euroopa Inimõiguste Kohtu [lk 7] 17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas NA. vs. Ühendkuningriik, 25904/07, punktid 115–117; põhiõiguste harta artikli 4 kohta vt ka Euroopa Kohtu 15. oktoobri 2019. aasta otsus Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, punkt 56 jj). Euroopa Inimõiguste Kohus lähtub omakorda sellest, et EIÕK artikkel 3 ja direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkt c pakuvad samaväärset kaitset. Mõlema sätte nõuded võivad täidetud olla eelkõige erandlikus olukorras, kus tsiviilisikule avaldub oht üksnes tulenevalt tema viibimisest asjaomasel territooriumil (Euroopa Inimõiguste Kohtu 28. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas Sufi ja Elmi vs. Ühendkuningriik, 8319/07 ja 11449/07, punkt 226). Kui direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkti c autonoomsel tõlgendamisel tuleb aga lähtuda sellest, et tõlgendus peab olema kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga, siis toetab see järeldust, et täiendavale kaitsele ei või taotleja kahjuks seada rangemaid nõudeid kui nõuded, mis on kehtestatud EIÕK artikliga 3. Seda kinnitab ka see, et Euroopa Liidu teisest õigust tuleb tõlgendada kooskõlas põhiõigustega, põhiõiguste harta artiklil 4 on vastavalt põhiõiguste harta artikli 52 lõikele 3 aga sama tähendus ja ulatus nagu EIÕK artiklil 3 (Euroopa Kohtu 19. märtsi 2019. aasta otsus Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punktid 78 ja 91).
9. Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale tuleb EIÕK artiklit 3 arvestades vastamisel küsimusele, kas kaitse taotleja seisab tagasipöördumise korral silmitsi reaalse ohuga („real risk“), hinnata konkreetse asja asjaolusid kogumina („cumulatively“) (Euroopa Inimõiguste Kohtu 23. augusti 2016. aasta otsus kohtuasjas J.K. jt vs. Rootsi, 59166/12, punkt 95). Just käesolevas asjas kujunenud olukorda puudutavas osas on Euroopa Inimõiguste Kohus analüüsinud relvastatud kokkupõrke intensiivsust ja sellest tulenevat reaalselt ohtu, et tsiviilisikule saab

juhusliku vägivalla tõttu osaks keelatud kohtlemine ainuüksi põhjusel, et isik viibib asjaomasel territooriumil, ja lähtunud seejuures eri kriteeriumide ulatuslikust hindamisest, mille valik ei ole küll lõplik, kuid mis on menetletava asja puhul kohased, nimelt sõjapidamise meetodid ja taktikad ning nende levik, lahingutegevuse territoriaalne ulatus ning hukkunute, vigastatute ja piirkonnast lahkuma sunnitud isikute arv (Euroopa Inimõiguste Kohtu 28. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas Sufi ja Elmi vs. Ühendkuningriik, 8319/07 ja 11449/07, punkt 241 jj). **[lk 8]**

2.

10. Sellest kõrvale kaldudes eeldab tõsise individuaalse ohu olemasolu vastavalt Saksa kõrgeima astme kohtute praktikale AsylG § 4 lõike 1 esimese lause ja teise lause punkti 3 kohta, millega on üle võetud direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkt c koosmõjus artikli 2 punktiga f, isikute puhul, kes ei ole eriliselt puudutatud konkreetselt neile omaste asjaolude tõttu, hukkamise ja vigastada saamise ohu kvantitatiivset kindlakstegemist, mida väljendatakse kannatanute ja asjaomase territooriumi elanike koguarvu suhtega. Sellist kvantitatiivset tuvastamist peetakse esiteks vajalikuks vormiliseks eelduseks, ilma milleta on asjaomase isiku individuaalse ohu hindamine asjaolude kogumi põhjal väär: „Alles kvantitatiivse tuvastamise alusel [...] on võimalik hindamine asjaolude kogumi põhjal [...]“ (Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus, edaspidi „BVerwG“) [...]). Teiseks eeldab individuaalse ohu olemasolu, et tuvastatud kannatanute arv ulatub teatava minimaalse määran. Seda määra Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) ei nimetanud. Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) märkis siiski, et vigastada saamise või hukkamise tõenäosus „ligikaudu 0,12% või ligikaudu 1:800 aastas“ (BVerwGi 17. novembri 2011. aasta otsus 10 C 13.10, punkt 7) jääb nõutud minimaalsest määrast tunduvalt madalamaks. Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) praktika kohaselt ei ole kannatanute sellise arvu juures ohu intensiivsust enam vaja uurida, kuna tuvastatud kannatanute arv põhistab vaid võimaliku kahju ohu, mis „on märkimisväärse tõenäosuse määrast nii palju madalam, et kõnealune puudus (nimelt teiste asjaolude arvesse võtmata jätmine) lõppkokkuvõttes mõju ei avalda“ (BVerwG 17. novembri 2011. aasta otsus 10 C 13.10, punkt 23). Hindavad aspektid on sellest perspektiivist pelgalt „paranduskaalutlused“ (Berlit, ZAR 2017, 110, 118).
11. Viidatud kõrgeima astme kohtu praktikast tulenevalt leitakse liidumaade kõrgeima astme kohtute praktikas leitakse, et kui ohu suhe on 1:800, „ei saa ka hindamine asjaolude kogumi põhjal muuta järeldust, et AsylG § 4 lõike 1 teise lause punkti 3 nõuded ei ole täidetud“ [...]. Seega iseloomustab direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkti c koosmõjus artikli 2 punktiga f kohaldamist Saksa õiguskorras kvantitatiivse minimaalse määra nõue **[lk 9]** [...] [viited Saksa liidumaade kõrgeima astme halduskohtute praktikale].

12. Teiste Euroopa Liidu riikide kohtupraktika on äärmiselt lahknev, kuna kohaldatakse erinevaid kriteeriume ja asjaolusid hinnatakse erinevalt. Austria Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) lähtub ohu analüüsimisel võimalike ohtude hindamisest kogumina ja juhindub seejuures Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast [...] [viited kohtupraktikale]. Näib, et Ühendkuningriigi kohtud peavad kvantitatiivseid statistilisi andmeid väga oluliseks. Ilma et see piiraks kvalitatiivsete kriteeriumide võimalikku asjakohasust, näib kannatanute arvul olevat ammendav tähtsus [...] [viited kohtupraktikale]. Kvantitatiivsed kaalutlused on olulised ka Prantsuse Cour Nationale du Droit d'Asile otsuses, kuid see kohus annab neile eespool nimetatud kohtutega võrreldes vastupidise hinnangu [...] [viide kohtupraktikale]. Belgia Conseil du Contentieux des Etrangers hindab paljusid kriteeriume, kannatanute ja piirkonnast lahkuma sunnitud isikute arvu kõrval ka lahingutegevuse laadi, sagedust ja ulatust, relvastatud kokkupõrke olemust ja selle mõju tsiviilisikutele [...] [viide kohtupraktikale]. Šveitsile ei ole direktiiv 2011/95/EL siduv, kuid sellegipoolest annab Šveits kaitse sellistes olukordades nagu sõda, kodusõda ja üldine vägivald esineva konkreetse ohu korral. Asjaomasel hindamisel ei omista Šveitsi Bundesverwaltungsgericht (kõrgeim halduskohus) suuremat kaalu arvandmetele, mille [lk 10] usaldusvääruses ja tõendusjõus ta kahtleb (vt selle kohta ka Saksa Bundesverfassungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi konstitutsioonikohus) 25. aprilli 2018. aasta määrus 2 ByR 2435/17 [...]), ja lähtub peale selle paljudest muudest teguritest [...] [viide kohtupraktikale]. ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet (UNHCR) pooldab väga laiapõhjalist käsitust, mille kohaselt tuleb arvesse võtta näiteks ka relvastatud kokkupõrke kaudseid ja pikaajalisi tagajärgi ning inimõiguste üldist kaitset (UNHCR, Eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 30.08.2018, lk 104). Ka teaduskirjanduses leidub seisukohti, mille kohaselt tuleb hindamisel tugineda laiale alusele [...].

3.

13. Kaebajad on Nangarhari provintsist pärit tsiviilisikud. Tulenevalt kaebajate ärakuulamisest eelotsusetaotluse esitanud kohtus 28. novembril 2019 toimunud istungil, võttes arvesse ka mõlema kaebaja eraldi väiteid, on tuvastatud, et ainuüksi AsylG § 4 lõike 1 teise lause punktide 1 või 2 alusel (direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkt a või b) ei ole kaebajatele täiendavat kaitset võimalik anda. Peale selle ei jõudnud eelotsusetaotluse esitanud kohus veendumusele, et isik on provintsis esinevast juhuslikust vägivallast eriliselt puudutatud konkreetselt talle omaste asjaolude tõttu, nagu on märgitud Euroopa Kohtu praktikas direktiivi 2011/95/EL artikli 15 punkti c kohta (vt Euroopa Kohtu 17. veebruari 2009. aasta otsus Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punkt 39).

14. Vastavalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu tuvastatud asjaoludele, mis puudutavad otsuse tegemise ajal Afganistanis valitsevat üldist julgeolekuolukorda (direktiivi 2011/95/EL artikli 4 lõike 3 punkt a), seisavad kaebajad Nangarhari provintsi tagasipöördumise korral siiski silmitsi reaalse võimalusega, et relvastatud kokkupõrkest tingitud juhusliku vägivalla tõttu avaldub neile suur individuaalne

oht ainuüksi asjaomasel territooriumil viibimise tõttu. See eeldab siiski, et kõnealust oletust ei välista seniste tsiviilisikutest kannatanute tuvastatud arv, vaid see põhineb kõikide asjamaste kriteeriumide ulatuslikul hindamisel. Nende kriteeriumide hulka kuuluvad eelkõige relvastatud kokkupõrgete mitmesugused tagajärjed, nende kokkupõrgete arv, ettenägematus ja geograafiline levik ning sellest tulenev piirkonnast lahkuma sunnitud isikute ja [lk 11] tsiviilisikutest kannatanute märkimisväärselt suur arv. Tuvastused saab kokku võtta järgmiselt:

15. Afganistani konfliktis on vaenupoolteks valitsuse julgeolekujõud ja valitsusega vaenujalal olevad valitsusvälised jõud. Mõlema poole jõud on väga killustunud ja neid iseloomustab eri ulatuses korrupsioon, sisemine võimuvõitlus, distsipliini puudumine ja kuritegevus. Tsiviilelanike ja võitlejate vaheline piir on hägune. See kehtib eelkõige selliste rühmituste suhtes nagu Taliban ja nn Islamiriik Khorasani provintsis (ISKP), mis värbavad võitlejaid osalt välismaalt, aga ka kohalike elanike hulgast. Konfliktis osalevad mõlemalt poolt ka teised sõjalised rühmitused, mis on tekkinud kohapeal ja mida käsutavad hõimupealikud, kohalikud väejuhid või kurjategijad. Seetõttu on võitlejad ja tsiviilelanikud suurel määral segunenud.
16. Nangarhari provintsi paljud osad ei ole kummagi konfliktipoole tõhusa kontrolli all. Eelkõige ei suuda ei Afganistani valitsus ega Taliban tagada stabiilsust. Provintsis ei võimutse ainuüksi Taliban. Provintsis on ISKP kants, lisaks on seal aktiivsed muud terroristirühmitused. Seepärast keskenduvad riiklikud relvajõud oma operatsioonid mässajate vastu, kasutades selleks nii maapealseid operatsioone kui ka õhurünnakuid. Mõlemal juhul saavad pihta kohad, kuhu varjuvad tsiviilelanikud, samuti tsiviilasutused, kuna neid kohti ja asutusi kasutavad mässajad. Seega saavad paljud tsiviilelanikud kannatada riigi relvajõudude tegevuse tagajärjel. Eelkõige Taliban, mis vaevleb lisaks ka sisevastuolude käes, ja ISKP võitlevad aga üksteise vastu just nimelt ka Nangarharis. Riigi relvajõud ei suuda tsiviilelanikke kaitsta.
17. Julgeolekuolukord Nangarharis on aga väga pingeline ka seetõttu, et provintsi pärast käib võitlus ka mässajate endi vahel. Provintsi piirneb endiste Pakistani hõimualadega (nüüd Federally Administered Tribal Areas). Avatud piir võimaldab mõlema poole võitlejatel tungida teisele poole, sõjalistel rühmitustel on nii võimalik saada täiendust. Asukoht piiril võimaldab salakaubavedu Pakistanist ja Pakistani. Peale selle tegeletakse provintsis [lk 12] väga ulatuslikult moonikasvatusega. Nangarhar on moonipõldude suuruse poolest Afganistanis neljandal kohal ja toodetud oopiumi maht oli 2017. ja 2018. aastal rekordiline. Oopiumi tootmine on valitsusvaenulike rühmituste üks peamisi sissetulekuallikaid Nangarharis, mistõttu võitlevad rühmitused piirkonna pärast ka omavahel.
18. Mässajad tekitavad tsiviilelanikele väga suurt kahju. ISKP paneb tsiviilelanike hulgas teadlikult toime terroriakte, rünnates näiteks koole, haiglaid ja heategevuslikke või usuorganisatsioone. Kannatanuid tsiviilisikute hulgas põhjustab aga ka Taliban. Peab paika, et Taliban andis teada oma soovist säästa tsiviilelanikke. Kuid Talibani lahingutegevuse laad toob vältimatult kaasa

vägivalla, mis ei tee vahet. See tõdemus käib kõikide mässajate kohta. Nad varjuvad korteritesse ja kasutavad oma eesmärkidel tsiviilasutusi, mistõttu toimub võitlus nende vastu ka seal. Nende rünnatud riiklikud objektid asuvad tihti linnakeskustes. Nende võitlusmeetodid põhjustavad juhuslikku kahju, kuna pomme süüdatakse rahvarohketes kohtades, tungitakse avalikesse asutustesse ja rünnakute puhul ei tehta vahet võitlejate ja tsiviilelanike vahel.

19. Relvakonflikti olemus ja võitlusmeetodite laad on Nangarharis seni kaasa toonud vastuvõetamatuid tagajärgi tsiviilelanikele. 2018. aastal tuvastati seal igal nädalal keskmiselt 12,6 relvakonfliktiga seotud vahejuhtumit, milles osalesid mässajad. Ka 2019. aastal on esinenud rohkelt vägivalda. Relvajõudude operatsioonid, rünnakud, lahingutegevus mässajate vahel ja konfliktist tingitud kuritegevus, mis toob kaasa tsiviilelanikest kannatanud, jätkuvad pidevalt suures ulatuses. Mõned näited: tsiviilisikutest hukkunud relvajõudude õhurünnakutes ja mässajate enesetapurünnakutes (Hisarak ja Jalalabad, märts); tuhanded Talibani ja ISKP vaheliste ägedate lahingute tõttu piirkonnast lahkuma pidanud isikud (Scherzad ja Chogiani, aprill); kuueliikmelise perekonna eksikombel tapmine Afganistani relvajõudude poolt (Scherzad, mai); hulgaliselt kannatanuid pulmakülastuste hulgas toime pandud enesetapurünnakus (Patschir-o Agam, juuli); kümned tsiviilisikutest kannatanud Afganistani sõltumatus aastapäeval toimunud pommirünnakute seeria tagajärjel (kogu Nangarhar, august); hukkunud tsiviilisikud autopommide ja enesetapurünnakute tagajärjel (Jalalabad ja Mohmand Dara, september); ligikaudu 70 kannatanut Ameerika Ühendriikide relvajõudude nurjunud droonirünnakus (Chogiani, september); oktoobris plahvatas kogu provintsis mitu pommi, muu hulgas sai Haska [lk 13] Mina mošee rünnaku tagajärjel kannatada üle 120 tsiviilisiku. 2019. aasta septembrikuu 30 päevast 14 päeval panid Ameerika Ühendriigi relvajõud provintsis toime üks kuni 26 rünnakut päevas (keskmiselt 6 rünnakut päevas).
20. Nangarhari provintsis on 1,6 kuni 1,8 miljonit elanikku ning 2018. aastal sai seal kannatada (hukkus või sai vigastada) 1517 kuni 1815 tsiviilisikut. See vastab 0,08–0,11% elanikest või suhtele 1:1190 kuni 1:880. Ehmatavalt suur oli siiski ka piirkonnast lahkuma sunnitud isikute arv. Kolmandiku Nangarhari elanikest moodustavad piirkonnast lahkuma sunnitud isikud ja tagasipöördunud isikud. 2018. aastal lahkus Nangarharist 12 000 inimest ja rohkem kui 11 000 inimest saabus Nangarhari muudest piirkondadest. Mitteametlikes asundustes elavate inimeste arv on suur, samuti on suured tsiviilelanike põhivajaduste rahuldamise kulud. Arstiabi, toidukindlus ja hügieenitingimused on puudulikud. Lahkuma sunnitud isikute arv on 2019. aastal olulisel määral kasvanud, selle põhjuseks on eelkõige mässajate omavahelised lahingud ja riigi julgeolekujõudude püüded mässajaid Nangarhari teatavatest osadest välja tõrjuda. 2019. aasta märtsis sundisid Kunaris ja Nangarharis toimunud lahingud piirkonnast lahkuma 21 000 inimest, sealhulgas rohkem kui poole ühe asjaomase omavalitsusüksuse elanikest. Mais lahkus ägedate lahingute tõttu mässajate vahel, millesse sekkusid ka riigi relvajõud, Scherzadist ja Chogianist rohkem kui 56 000 inimest. 2019. aasta augusti alguses lahkus Nangarharist tervikuna rohkem kui 4000 inimest. Ainuüksi viidatud sündmuste tõttu oli 2019. aastal sunnitud

piirkonnast lahkuma üle 81 000 inimese ja seega ligikaudu 5% Nangarhari elanikest.

21. Riigisisene kaitse (AsylG § 3e, direktiivi 2011/95/EL artikkel 8) ei ole kaebajatele kättesaadav. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu tuvastatud asjaolude kohaselt ei tule Kabul, Herat ja Mazar-e Sharif kõne alla linnadena, kus riigisisest kaitset saaks tegelikult tagada, olgugi et tsiviilelanike jaoks on olukord väga raske ja julgeolekuolukord tekitab probleeme. Täiskasvanud töövõimelised mehed, kellel ei ole ülalpidamiskohustust, on võimelised tagama endale elatusmiinimumi ka ilma perekondliku või sotsiaalse võrgustikuta. Haavatavatelt isikutelt ei saa sinna elama asumist siiski mõistlikult oodata [...] [lk 14] [...] [viited Saksa ja teiste Euroopa Liidu riikide kohtupraktikale].
22. [Esimeses] menetluses [...] kaebajaks olev isik on lesk ja oleks Afganistani tagasipöördumise korral ainuvastutav oma 2015. aastal sündinud lapse eest. Kõik tema teised pereliikmed elavad Nangarharis, võrgustikku Kabulis, Heratis või Mazar-e Sharifis tal ei ole. Ta peaks lapse eest üksinda hoolt kandma ja Afganistanis valitsevas olukorras ei saaks ta tagada elatist ühekorraga endale ja oma lapsele. Elatusmiinimum ei oleks tagatud.
23. [Teises] menetluses [...] kaebajaks olev isik on abielus ja tal on viis last. Puudub piisav kindlus, et seitsmeliikmeline pere suudaks nendes kolmes linnas leida kohase eluruumi, samuti ei ole piisavalt tõenäoline, et kaebaja, kes on kogu oma elu olnud isa määrava mõju all, kellel puudub haridus ja võime elus toime tulla, suudaks ilma abi ja pereliikmetest tugiisikute toetuseta tagada elatise oma lastele, naisele ja iseendale. Elatusmiinimum ei oleks samuti tagatud.

IV.

24. Käesoleva määruse peale ei saa edasi kaevata.

[...]

[menetlusküsimused; allkirjad]